

За наукові

н 25-29 б.е.

Пролетарі всіх країн, єднайтесь!

ОДЕСЬКОГО
ІМ. І. І. МЕЧНИКОВА

н - 99226

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМИТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р.

№ 25 (1758) 1 ВЕРЕСНЯ 1989 РОКУ

Ціна 2 коп.

бажаємо успіху

Щойно закінчилось зарахування абітурієнтів, які пройшли по конкурсі на істфак. На знімку Сергій Явтушенко, Олена Смінтина, Вадим Несвітайло, Тетяна Агафонова, Наталя Сорокіна.

Фото В. ПАШУКА.

Прохідний бал високий.

А знання?

В ОДЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦЬОГО РОКУ ВСТУПИЛИ: НА ДЕННЕ ВІДДІЛЕННЯ — 1035 ЧОЛОВІК, НА ВЕЧІРНЕ ЗАОЧНЕ ВІДДІЛЕННЯ — 735 ЧОЛОВІК.

Про роботу приймальної комісії університету ми попросили розповісти і відповідального секретаря, доцента Ігоря Борисовича Стельмаха та заступника відповідального секретаря, доцента Олега Миколаївича Філимонова.

— Вперше у цьому році приймальна комісія університету працює в корпусі гуманітарних факультетів. Так що з самого початку треба було улаштовуватися — привести приміщення в порядок, обладнати його певним чином. Умови для роботи приймальної комісії були створені нормальні. Вступні екзамени зручніше проводити в одному корпусі, де для всіх вистачає приміщень. Приймальна комісія працювала з 20 квітня. Ми проводили профорієнтаційну роботу, організовували День відкритих дверей для бажаючих вступити до університету. Під час приймання документів проводили бесіди з абітурієнтами, рекомендували їм поступати на ту чи іншу спеціальність, враховуючи конкурс і можливості кожного.

На деякі факультети був великий конкурс і, відповідно, високий прохідний бал. Максимальний прохідний бал — «15» — на англійському відділенні факультету РГФ; «14» — на російському відділенні філфаку, на юридичному і історичному факультетах, на науково-виробничому відділенні біофаку; «13» — на відділенні прикладної математики мехмату.

Зріс конкурс на українське

відділення філфаку, при тому, що набір у цьому році збільшений з 75 до 90 чоловік. Прохідний бал тут «12» (у попередні роки він був «10»).

Найбільш низький прохідний бал — «9» — на спеціальності «гідрогеологія і морська геологія геофаку, на педагогічному відділенні мехмату. На педагогічному відділенні фізфаку і хімфаку прохідний бал — «11».

Аналіз підсумків роботи комісії показує, що на більшості факультетів прийшли добре підготовлені абітурієнти, які мають базу для того, щоб стати хорошим спеціалістом.

В нинішньому році в університет поступило 336 медалістів і випускників середніх спеціальних закладів з червоними дипломами, в тому числі по факультетах: істфак — 60 медалістів з 125 чоловік загального набору, юрфак — 33 із 125, філфак (російське відділення) — 22 з 85, РГФ (англ. від.) — 26 з 30, (іспанське від.) — 5 з 10, біофак (науково-виробниче відділення) — 10 з 25, мехмат (прикладна математика) — 35 з 75.

Як були організовані приймальні іспити? За 2 місяці до початку екзаменів голови предметних комісій розпочали роботу по складанню екзаменаційних билетів, у відповідності з програмою підбирались і готовувались викладачі для проведення вступних іспитів. При комплектуванні пар викладачів враховувалася їх спеціалізація

з тим, щоб охопити усі розділи програми.

Голови усіх предметних комісій працювали сумісно. Особливо хочеться відзначити роботу голови предметної комісії з російською мовою доцента Д. С. Іщенко, голови предметної комісії факультету РГФ професора Е. О. Нушикян, голови предметної комісії мехмату, доцента В. В. Ефендеєва, голови предметної комісії істфаку, доцента Н. І. Колюшко, голови предметної комісії з суспільствознавства, доцента А. А. Філатова.

Уся інформація по проведенню вступних екзаменів висвітлювалася на стендах і повідомлялась в приймальній комісії.

Перед вступними іспитами проводились консультації, де абітурієнтам пояснювались умови проведення екзамену, коло вимог з даного предмету і технічне оформлення відповідей. На усіх іспитах пропонувалось повністю записати свою відповідь, щоб ці записи свідчили про якість відповіді у випадку апеляції. Ніяких перевірок до проведення апеляцій не було, і у більшості випадків обґрутованість виставленої оцінки підтверджувалася.

В роботі приймальної комісії використовувалася ЕОМ, цією ділянкою роботи займалася заступник відповідального секретаря по статистиці О. Я. Черкес. Під час подання документів кожний абітурієнт заповнює облікову картку, яка по-

Бунт
проти
Сеньйора
Помідора?

У 16 номері «Пошука» за минішній рік опублікований матеріал під «інтригуєю» називою: «Чи потрібна студенту картопля?». Приводом для цієї публікації послужила поява 9 серпня ц. р. наказу Державного комітету з народної освіти. В наказі — розпорядження уряду, в якому схвалюється пропозиція Держкомосвіти СРСР і ЦК ВЛКСМ про участь студентів вищих учбових закладів країни в осінніх сільськогосподарських роботах «на добровільній основі, з заключенням відповідного договору між сільськогосподарським підприємством і учбовим закладом».

Слід зауважити, що Рада Міністрів УРСР і Мінвуз УРСР ще раніше прийняли відповідне рішення про участь студентів вузів і учнів технікумів у наданні допомоги селу.

В національному Університеті № 410-11/223 від 27.7.89 р. говориться:

«В міністерство надходять сигнали про намір частини студентів вузів під різними приводами не брати участі в сільськогосподарських роботах.

Важаємо, що в ситуації, яка склалася, необхідно докорінно поліпшити організаторську, а головне виховну роботу. Звернути особливу увагу на винесення із практики існуючих рабочих вольових, примусових методів застачення учнівською молоддю на сільгospодоботи. За основу підготовчої роботи покласти принцип добровільності, методи агітації і переконання.

Під час особистих зустрічей, більшість керівників учбових закладів, громадських організацій із студентами роз'яснюють їм,

(Закінчення на 2-й стор.).

Обговорюємо проект платформи КПРС з національного питання

— 3 стор.

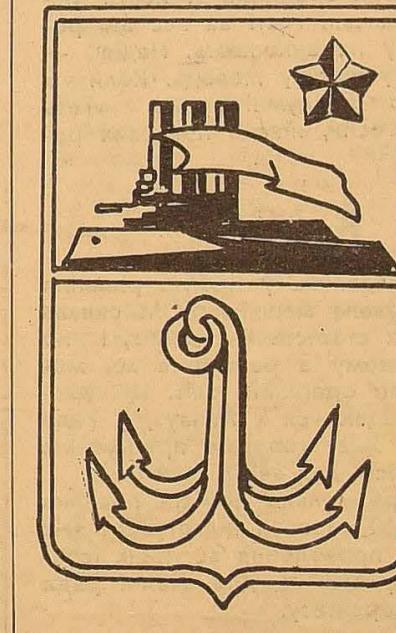
Партгрупи готуються до виборів

— 2 стор.

«ФЕНОМЕН
ОДЕССЫ»

«...Везде красовались итальянские, греческие и французские вывески. Молдаване, валахи, армяне, греки и гатаузы в живописных национальных одеждах торговали в палатах, на площадях и перекрестках улиц. Мелькали фески турецких матросов: какой-то алжирец в белой чалме носил и продавал ручную ученную обезьянку. Тысячи возов, телег и немецких гарб тянулись от взморья к громадным каменным пшеничным амбарам и обратно. На площадях, перед амбарами, высывали, лопатили, веяли и снова часы-пали пшеницу. Везде слышался иногородний говор. Извозчики на оклики иностранцев отвечали, подавая дрожки: «Си, синьор», «Престо» и «Тутсюйт». Нарядные с восточными лицами красавицы под широчайшими с белой бахромой зонтиками проносились по улицам на рисаках, в богатых колясках и ландо».

— 4 стор.

(Закінчення на 2-й стор.).

партийне життя

ЦІНА ДОСВІДУ

(ПРО НАСТУПНІ ЗВІТИ І ВИБОРИ В ПАРТИЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ УНІВЕРСИТЕТУ)

Наступні звіти і вибори проходять в умовах високої політизації суспільства і разом з тим загострення економічних і соціальних проблем. Різкий перехід від довгого періоду апатії до масової політичної активності породив багато суперечливих думок, міркувань, поглядів. Нерідко емоції беруть верх над розумом, а ціна слова — вища ціни справи. Останнім часом ми гостро відчуваємо, що багато партійних організацій, партійні бюро втрачають контроль над ситуацією, уникають обговорення наболілих проблем, обмежуються колом традиційних, суттєво адміністративних, учбових та наукових питань, та й ті вирішують з позицій вчорашнього дня.

В цій обстановці звіти і вибори, які пройдуть у 76 партійних групах університету і в організаціях, що нараховують менше 15 членів партії (кафедра філософії природничих факультетів, кафедра наукового атеїзму, інститут фізики, наукова бібліотека, НДС «Антарес»), мають особливе значення. Треба не лише по-новому усвідомити функції, місце партійних організацій у вирішенні завдань підготовки висококваліфікованих кадрів, але й виробити і освоїти нові методи роботи, які сприятимуть відродженню авторитету партії.

Під час організації звітно-виборчих зборів у групах необхідно врахувати недоліки минулого року. Які основні тенденції виявили звітно-виборчі збори у партійних групах в минулому році? Значно зросла критичний настрій комуністів. На чиою адресу висловлювалась найбільше всього критичних зауважень? На адресу адміністрації, парткому, вищих партійних і радянських органів. Справи ж самі партії, діяльність комуністів обговорювались не дуже гостро. Спрацьовував застарілий стереотип: що я можу? Але ж до того часу, доки ми не подолаємо подібну психологію, нічого із перебудови не

вийде. Треба вимагати від керівництва, питати з нього, але і з себе також.

Звітно-виборча кампанія минулого року виявила ще одну тривожну тенденцію — рідке відвідування зборів у партійних групах проректорами, деканами, членами парткому і партбюро. Гадаю, що нинішня звітно-виборча кампанія у партійних групах університету повинна проводитися з урахуванням максимального зосередження комуністів на практичному вирішенні проблем, які обговорювались протягом року в учбових колективах і підрозділах університету.

Партійний комітет університету рекомендує провести звіти і вибори в партійних організаціях груп у вересні, а у жовтні на партійних зборах в цехових парторганізаціях обговорити звіти партійних бюро про їх діяльність за минулий рік, враховуючи при цьому можливості здійснення необхідного оновлення складу партійного бюро. У жовтні нинішнього року партком готує звіт про свою роботу, який буде заслуханий на партійних зборах університету.

В. ГЛІБОВ,
заступник
секретаря
парткому.

Бунт проти Сенійора Помідора?

(Закінчення.
Початок на 1-й стор.).

що у цьому році склалась важка обстановка. Вирощено вагати врожай. Проте нестача робочих рук у колгоспах і радгоспах ставить під загрозу його збирання і збереження. Участь студентів у сільгospропрацах стане конкретним внеском молоді у виконання загальнонародного завдання — вирішення продовольчої програми.

Необхідно, щоб студенти знали, що у цьому році «я участь у роботі по збиранню і переробці врожаю буде організовано на принципах нових економічних умовах — прямих взаємогодівних договорів між учбовими закладами і агропромисловими підприємствами».

Прокоментувати цей наказ редакція «ЗНК» попросила голову профкому ОДУ, доцента КАЛУСТЬЯНА Л. Х.

— Протягом двох днів, 4 і 5 вересня всі студенти університету, за винятком п'ятикурсників, вийдуть у наші традиційні райони: Біляївський (радгосп «Троїцький»), с. Дальник (радгосп «Дружба»), Ізмаїльський район (колгосп «Прогрес») і радгосп «Озерний», у Овидіопольському районі (радгосп «Чапаєвець»). 300 студентів буде направлено на консервний комбінат в Одесі.

З господарствами заключені договори, що передбачають створення належних побутових умов, організацію харчування, перевезення і т. п. За працю студенти будуть отримувати заробітки. Крім того, кожне господарство зобов'язалось виплатити університету певну суму з розрахунку 10 крб. за студента. Ці кошти підуть на рахунок студентського профкому і комітету комсомолу ОДУ і

можуть бути витрачені на різні молодіжні заходи.

— Леон Хачикович, багаторічна практика показує, що у нас завжди все гладко на папері, а як дійде до справи, то виходить все навпаки. Крім того, як ви розціните небажання частини студентів університету відвідувати на польові роботи? До речі, формально вони праві: у постанові уряду сказано, що ці заходи мають проводитися «на добровільний основі»!

— Питання може здатися складним. Але якщо подумати, все вирішується просто. Хіба не студенти говорять про право на самоуправління? Ім і карти в руки. Нехай в усіх вникають самі, беруть під свій контроль виконання договорів з господарствами, і тоді, запевняю вас, ніяких казусів не виникне. До речі, ми маємо чудовий досвід студентської самостійності на господарках у селі. Зверніться з цього приводу на істфак.

Друга частина питання, не скрию, більш делікатна. Але давайте порозмислимо разом: поки що — і з цього нікто не робить секрету — в наших селах немає можливості забезпечити успішне збирання і збереження врожаю без зачленення додаткових рук. Про причини цього явно говорили немає речі, вони усім відомі. Отже, чи є альтернатива у питанні, як бути з вирощенім врожаєм? Її нема. Західні гости за нас цю роботу не виконують. Надія — на учнівську молодь. Коли я чую бездумні крики: «Геть колгоспи, ніяких польових ро-

біт!», я відразу ж згадую черги жінок у наших овочевих магазинах, які не можуть похвалитися особливим вибором овочів. Можливо, ці жінки — матері наших студентів. Та й в кінцевому рахунку зібрани овочі підуть до їх же столу. Звичайно, можна міркувати інакше: кожний студент, стоячи ним, приймає на себе певні зобов'язання неухильно виконувати вимоги адміністрації вузу, університетського статуту. Отже, можна було б поступити просто: ректор віддав розпорядження, справа решти — виконати його.

Але саме цого ми й не хочемо, тому що, на мій погляд, сьогодні серед студентів не знайдеться більшості, яка перебудову сприймала б як серію безкінечних диспутів, на яких можна похизуватися красномовством і нічого не робити. Час словобуддя минув. Нам усім разом треба дружно витягувати із трясовини наше народне господарство. Це треба відчути і зрозуміти.

Між іншим, зверніть увагу: за рубежем заняття у вузах починаються 1 жовтня. Сезон сільськогосподарських робіт враховується всіма. І таможне студентство участь в цих роботах сприймає як належне. Адже їсти всі хочуть.

Сподіваюсь, що студенти Одеського університету продемонструють у цьому питанні свою зрілість, громадянське розуміння невідкладних турбот країни.

Інтерв'ю взяв
М. УСПЕНКОВІ

АНОНС

З 11 по 15 вересня 1989 року в Одесському госуниверситеті (згідно з планом роботи МАВРМЛ — Міжнародної асоціації викладачів російської мови та літератури) відбудеться III Міжнародний симпозіум з лінгвокраєзнавства.

Симпозіум буде працювати в корпусі гуманітарних факультетів, пленарне засідання 12 вересня о 10 годині.

Взяти участь в роботі секцій запрошуються всі бажаючі. Телефон для довідок 23-64-27.

Бесіду вела
Б. ВЕРНІКОВА.

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

ЛІТО ТРУДОВЕ

Для організації роботи студентів-першокурсників на об'єктах держуніверситету при комітеті комсомолу 1 серпня було створено штаб «Трудове літо-89».

У порівнянні з минулими роками Штаб-89 уявляє собою більш гнучкий координаційний центр, який дозволяє оперативно реагувати на інформацію з об'єктів університету, і у відповідності з цією інформацією направляти людей на місця роботи.

В роботі штабу активну участь брали В. Єсауленко (істфак), М. Кузькіна (РГФ),

першокурсники

ВАЛЕРІЙ ЯРОВИЙ: Школу закінчив давно — у 1977 р., на золоту медаль. Тоді ж поступав до Київського університету на факультет міжнародних відносин, не поступив.

Потім була важка травма, роки лікування і одужання. Працював слюсарем. Але не залишив надії стати істориком. І ось сьогодні я — студент історичного факультету Одеського університету.

ТЕТЯНА ГРОЗИЦЬКА: До Одеси приїхала з Білої Церкви. В минулому році закінчила школу зі срібною медаллю і поступала на філософський факультет МДУ. Але одержала «четвірку» з першого предмету і вирішила далі не здавати.

Мені дуже подобається Одеса, її своєрідна архітектура, що вмістила у собі стилі різних епох і народів. Люблю читати книги видатних російських істориків — Карамзіна, Солов'йова, Ключевського. Мені пощастило, — говорить Тетяна, — я змогла ці книги дістати. Вони допомогли мені при вступі.

ПОЛІНА БРІТКОВА І ОЛЕГ АНАНЬЄВ — медалісти. Але їм довелось складати всі іспити. Вони витримали їх і поступили на мехмат: Поліна — на педагогічне відділення, Олег — на прикладну математику.

Поліна з Молдавії, вона закінчила середню школу у селі Твардіца Чадир-Лунгського району. Приймала участь у районних олімпіадах з математики і інформатики, виборювала призові місця. Разом із срібною медаллю по закінченню школи одержала грамоти з математики і фізики. Так що від бір спеціальності не випадковий

— Письмовий іспит з математики був не дуже складний, проте часу усе вирішили не вистачило, — каже Поліна.

— Ти поступила на педагогічне відділення, чи хочеш після закінчення університету працювати у школі?

— Якщо в школі відбудуться зміни, про необхідність яких сьогодні багато говориться, пішла б працювати у школу.

Олег Ананьєв закінчив математичний клас одеської середньої школи № 43, він — учасник і переможець багатьох математичних олімпіад, в числі яких — всесоюзна і республіканська. Олег має намір відразу ж серйозно приступити до навчання, продовжити свої заняття з програмування. Він хоче, щоб його майбутня професія була творчою.

— Чи суворо питали викладачі на вступних іспитах?

— Питали досить суворо і оцінювали об'єктивно.

1 вересня 1989 р.

1 вересня 1989 р.

Прохідний бал високий. А знання?

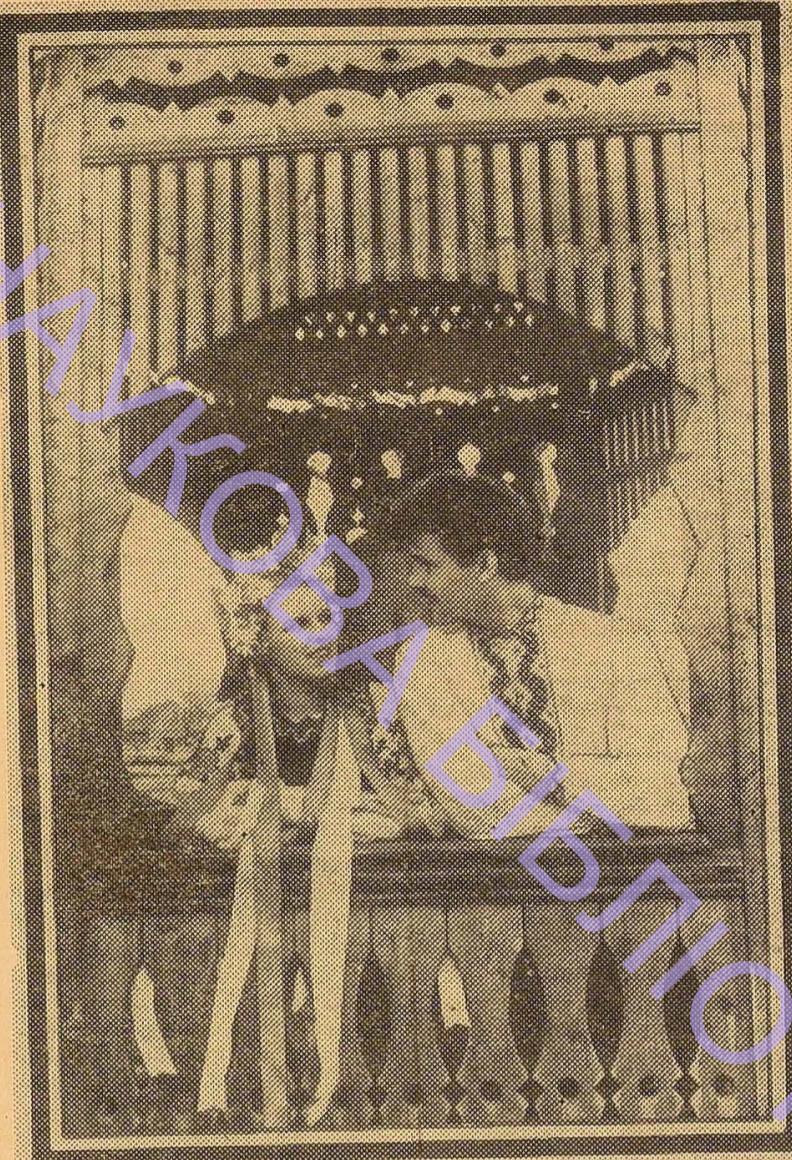
(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

тім обробляється ЕОМ. Ми внесли ряд змін у форму облікової картки для того, щоб машина змогла визначити, хто з абітурієнтів, які набрали напівпрохідний бал, має пільгове право на вступ.

Був розроблений і включений до облікової картки по рядок пріоритетів при напівпрохідному балі.

Облікові картки абітурієнтів, що набрали напівпрохідний бал,

Вивчаймо українську мову

Пропонуємо уважі колективу ОДУ проект плану заходів, спрямованих на розширення сфери функціонування української мови та вивчення української культури в нашому вузі.

План обговорено на відкритих партійних зборах філологічного факультету.

Пропозиції, зауваження, доповнення щодо цього проекту про-

симо надсилати в партію чи до редакції газети «За наукові

кадри». Після всебічного обговорення план буде затверджено

на засіданні Вчені ради університету.

I. У ГАЛУЗІ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ

1. Вести на всіх факультетах курси «Історії України», «Української літератури», «Літератури народів СРСР», «Історії культури українського народу», «Краєзнавство» за вибором студентів. Для забезпечення цих курсів доукомплектувати кафедри історії України, української мови, теорії літератури і літератури народів СРСР відповідними кадрами за рахунок перерозподілу кадрів на інших кафедрах.

2. Повністю забезпечити якісне викладання українською мовою всіх дисциплін на українському відділенні філфаку.

3. Переглянути з метою вдосконалення навчальний плани і програми, передбачивши в них збільшення годин на вивчення української і російської мов та літератур — на основних дисциплін, з яких студенти одержують фахову підготовку.

4. Ввести практичний курс української мови на всіх факультетах університету. Створити умови для поступового переходу викладання спеціальних та загальноосвітніх предметів українською мовою, а також ввести окремий курс української мови та літератури на гуманітарних факультетах.

5. Виявити рівень володіння українською мовою викладачів і науковців університету. Організувати курси української мови для викладачів університету, які бажають опанувати нею. Підготувати пропозиції щодо кадрового складу кафедри української мови для забезпечення розширення сфери функціонування української мови в університеті.

II. У ГАЛУЗІ НАУКОВОЇ РОБОТИ

1. Спрямувати наукові дослідження на вивчення розвитку української мови та літератури в контексті мов і літератур народів СРСР і світу.

2. Провести міжвузівську науково-теоретичну конференцію «Шевченко й загальнолюдські ідеали» з виданням збірника тез.

3. Домогтися видання збірника «Питання української літератури і фольклористики».

4. Порушити питання про видання в Одеському університеті «Вісника університету». Наукові статті друкувати українською або російською мовами за бажанням автора.

III. У ГАЛУЗІ ІДЕЙНО-ВИХОВНОЇ, ПРОПАГАНДИСТСЬКОЇ РОБОТИ

1. Систематично проводити конференції, зустрічі, дискусії з важливими питаннями історії, культури, екології, соціально-політичного розвитку республіки.

2. Посилити зв'язок з міським товариством української мови ім. Т. Г. Шевченка. Створити його філіали на факультетах.

3. В газеті «За наукові кадри» систематично висвітлювати стан функціонування та вивчення української мови, історії, культури українського народу, питання патріотичного та інтернаціонального виховання, ввести рубрику «Вивчайте українську мову» (мовні поради, культура мовлення, питання термінології тощо).

4. Створити на філологічному факультеті музей Т. Г. Шевченка та кабінет усної народної творчості.

5. Поступово створювати умови для поетапного переведення діловодства, зборів, нарад та ін. в університеті на українську мову.

Від безглаздя до безодні — один крок

Для нашої країни настало вирішальна доба: відбувається перевірка на міцність її суспільно-політичного ладу та соціалістичної ідеології. Переїхання і життєспроможність міжнаціональної єдності радянських народів. Адже завдяки перебудові Конституція переворотиться із декларації, що змальовує ідеальну модель, в справжній Основний Закон.

Отже, тепер кожна союзна республіка може скористуватися правом вільного виходу із СРСР. Та тут виникає питання: для чого?

На фотознімку в «Правді» від 25 серпня цього року один з жителів Радянської Прибалтики тримає прапор з гаслом: «Долой КПСС». Зрозуміло, що для нього відокремлення його республіки означає повернення від соціалізму до капіталізму. Саме цей шлях принаджує прибіжників національного сепаратизму. Але чи всіх?

Можливо, йдеться про пошуки кращої соціалістичної структури? Демократичніше? Адже хвороба «клівізму» у комунізмі та бюрократизму, з яким вів боротьбу В. І. Ленін, набули в умовах сталінізму таких надзвичайних масштабів, що до краю спотворили світ. А далі потянулися роки брежнівщини, коли країна все більше сповзала у кризу. З цим трагічним станом і зараз ще не покінчено.

Та чи не краще у цю віршальну мить не розбігатися по своїх кутках, а спільними зусиллями шукати вихід?

В проекті платформи КПРС з національного питання запропонована формула, яка поєднує інтереси «малої» та «великої» Батьківщини: «без сильного Союзу немає сильних республік, без сильних республік немає сильного Союзу».

Людина, що живе у багатонаціональній державі, повинна мати дві іпостасі і усвідомлювати їх єдність: національну та загальнодержавну. Саме в цьому дусі нам слід вирішувати проблеми національної специфіки, зокрема — мови. Повинна існувати двомовність. На рівних правах мають діяти дві мови: мова корінного населення, яка може бути визнана державною, і мова, яка стала засобом міжнаціонального спілкування, — російська мова. І, звичайно, повинні бути створені умови для вільного розвитку кожної національної культури...

Днями ЦК КПРС звернувся із Заявою про становище у республіках Радянської Прибалтики. Цей документ вражає глубоким розумінням інтересів всіх народів нашої країни, принциповістю та доброзичливістю. Він нагадує, що боротьба за єдність народів нашої країни має давню традицію. Це одна з тих гуманістичних ідей, що надихала справжніх творців культури, яка стала одним з етапів у розвитку всього людства.

А. СЛЮСАР,
завідувач кафедрою російської літератури, доцент.

Смотреть правде в глаза

В течение долгих лет станицы и застоя тема национальной политики украшалась эпитетами «триумф», «торжество» и т. п., что порождало иллюзии беспроблемных отношений. Первым тревожным сигналом неблагополучия были алма-атинские события декабря 1986 г. Потом всеобщее внимание привлекли крымские татары, Нагорный Карабах, а за ними и цель других событий такого же порядка. Обнаружилось, что национальный вопрос решен не так уж и по-ленински, не так уж и окончательно — бесповоротно, что у всех национальных движений имеется общий «зменитель» — гнет административно-командной системы.

Казалось бы, что возмущение исторической несправедливостью надо направить против этой системы, против бюрократии. Бюрократия интернациональна, следовательно, борьба с ней классовая, а не национальная. Однако при крайней неразвитости демократии, точнее, при антидемократизме командно-административной системы стали доминировать национальные движения. Вроде бы в наших условиях это тоже неплохо, но без приоритета классовых целей национальные движения грешат национализмом. Национализм есть наказание за усыпленное классовое сознание, за неразвитость демократических институтов. В какие бы одежды не наделся национализм, в том числе и перestroечные, он всегда остается национализмом. Его выдает сущностный признак: противопоставление одной нации другой в области истории и культуры. Приверженцы национализма неизменно приходят к выводу, что их народ «лучше» заслуживает народов.

Пора смотреть правде в глаза: национализм в нашей

стране не только существует, но и принимает угрожающие масштабы. Спекулируя на реальных проблемах, которые, разумеется, следует решать, националисты рвутся к власти. Демократизация, экономика, экология, язык — какой вопрос ни взять — все сводится к тому, что одна («коренная») нация должна господствовать на территории республики, которой она дала имя, над другими («некоренными») нациями. Ну а уж в самой «коренной» нации выделяются самые достойные... Националисты не стремятся к демонтажу административно-командной системы, как может показаться на первый взгляд людям, зачарованным их ультрапресторечной терминологией. Не видеть этого факта было бы грубейшей политической ошибкой. Нет, националисты сами мечтают овладеть механизмом тотального принуждения. В этом вся соль вопроса, вся «забота» о демократизации, экономике, экологии, языке. Таков главный вывод, который можно сделать из анализа словесной шелухи современного национализма.

Хватит разбрасывать семена на ненависти! Межнациональные отношения — не та область жизни, где можно выпрямить палку, перегнув ее в другую сторону. Нельзя устраниТЬ одну несправедливость, порождая при этом другую. Ни к чему, кроме как к конфронтации и озлоблению, такая политика не приведет. Пора это понять. В заключение отсылаю всех желающих к статье Ж. Толстого «Бытовой шовинизм» («Известия», 27 августа, 1989 года). Думаю, она лишний раз напомнит каждому из нас о личной ответственности за будущее Отечества.

А. НЕКРАСОВ,
доцент кафедры філософії гуманітарних факультетів.

Жарким было уходящее социальное лето: забастовки шахтеров, массовое брожение на национальной основе заставили всех нас более серьезно и трезво взглянуть на самое себя, на свое участие в процессе перестройки.

Напряженно работает партия. С неслыханной ранее откровенностью было сказано с самых высоких трибун о ее просчетах, о серьезных недостатках в деятельности первичных парт-

Хочется верить

организаций. Перестройка в партии отстает от опережающих потребностей реальной жизни. И возрождение авторитета партии возможно только на основе решительного отказа от всего, что делало партийную работу рутинной, консервативной, лишенной жизненных связей со всеми слоями трудящихся масс.

В нынешней ситуации самой большой опасностью является неразбериха, социальный хаос, нежелание сторон услушать и понять друг друга, пренебрежение элементарной логикой нормального, демократически развитого общества.

Всю эту науку нам придется постигать на ходу, обучаясь искусству компромисса и ответственности, обретая мужество в самокритичной оценке своих собственных дел и поступков. И, наверное, самое важное — это осознание необходимости уважать друг друга. Без этого, видимо, достижение взаимопонимания в широком контексте наших политических, социальных и национальных проблем абсолютно невозможно.

В сложное и беспокойное, но тем и интересное время начинает университет свой новый семестр. Нелегко будет студентам, но еще большие трудности ожидают преподавателей.

Сегодня едва ли найдется в Союзе хоть одна газета, на страницах которой не писалось бы об экстремизме. Как в политике, так и в повседневной жизни он несет в себе огромную разрушительную силу. Нетерпимость к мнению другого — это экстремизм. Стремление загнать оппонента в угол — это экстремизм. Нежелание понять трудности другого — это экстремизм.

Согласитесь: все мы устали от оглушительных речей и сенсационных разоблачений, от лицемерия и демагогии, от скрытых и явных попыток унизить человека в горячке ложного понимания добродетелей. Мы устали от бесконечных и чаще всего абсурдных новаций, бестолковых инициатив сверху и глухого ропота снизу. Хочется臺灣, чтобы можно было услышать друг друга, хотелось спокойно работать не для отчетности и показательных результатов, а ради подлинной науки и творческого удовлетворения. Хочется чувствовать себя человеком, с мнением которого будут считаться не только коллеги, но и начальники.

Хочется, чтобы твой труд действительно был нужен — людям, стране, Отечеству. И чтобы твои усилия были вознаграждены по достоинству.

И хочется верить, что всего этого мы добьемся непременно. Хочется верить.

Н. ЩЕРБАНЬ.

О феномене Одессы говорено немало и авторами весьма почтенными. Не претендуя на оригинальность и не стремясь с ними конкурировать, хочу все же прибавить несколько слов: И чтобы эти соображения представлялись аргументированными, дадим слово тем, кто открывал для себя Одессу в разные эпохи ее существования — прежде всего путешественникам, гостям города, в мгновение ока схватывавшим неповторимые ее черты, проникавшимся духом приморского города, его экзотической аурой. Анализ и сопоставление этих малоизвестных текстов — записок, сообщений, писем, мемуаров, собиравшихся автором в течение ряда лет — поможет выявить именно те штрихи, что как раз и сделали Одессу Одессой.

Соблазнительно все-таки начать с пушкинского описания, ставшего каноническим и справедливо названного «грамотой на бессмертие» города. Вместе с тем, одесские строки «Путешествия Онегина» послужили толчком к появлению многочисленных поэтических подражаний и перифраз. Этих поделок (и подделок) так много, что им пришлось посвятить специальное исследование. Пото-

вары и унося пшеницу». Эти наблюдения нашли идеальное воплощение в пушкинских строках:

Язык Италии златой
Звучит по улице веселой,
Где ходит гордый славянин,
Француз, испанец, армянин,
И грек, и молдаван тяжелый,
И сын египетской земли,
Корсар в отставке,

Морали.

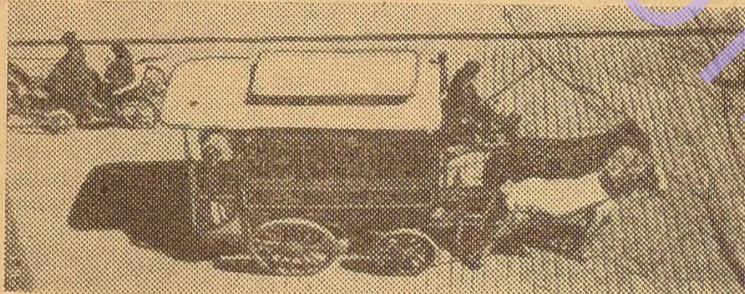
Удивление вояжеров вызывает, разумеется, не только и не столько этничес-

куртке с выпуском, черных чулках и башмаках, подходящей шапочке с огромной синей, на плечо спадающей шелковой кистью; то снова оборванного турка в грязном тюрбане, разглядывающего женщин на улицах... Все это кричит, ходит, перемешивается, ничему не удивляясь, не потешаясь над собой и относясь к окружающим как к неизбежности...

Говоря об интернационализме одесских жителей, их взаимной терпимости и сотрудничестве, можно приводить все новые и новые

«Феномен Одессы»

этому важно процитировать фрагмент оригинального, так сказать допушкинского, описания Одессы, принадлежащего перу декабриста Н. А. Чижова (1823 г.): «Мы входим в сад, и волшебное зрелище поражает наши взоры: воображаешь, что все народы собрались здесь наслаждаться прохладой вечерней и ароматнейшим запахом цветов... Единоземец великого Вашингтона идет подле брадатых жителей Каира и Александрии; древний потомок норманнов с утесистых скал Норвегии, роскошный испанец с берегов Гвадалкивира, обитатели Альбиона, Прованса и Сицилии собрались, кажется, чтобы представить здесь сокращение вселенной... Можно сказать, что в России нет другого места, где бы мы нашли подобное зрелище...». Интернационализм Одессы — вот одна из главнейших, определяющих примет, поражающая приезжих: достаточно хотя бы бегло ознакомиться с мемуарами не только российских (Бутурлин, Вигель, Долгоруков, Липранди, Лонгинов, Свиньин), но и иностранных путешественников (Кларк, Лагард, Леклерк и др.) — современников А. С. Пушкина. «Одесса — город почти всех народов», — писал во второй половине 20-х гг. XIX ст. архимандрит Минас Бжшкянц, церковный администратор армян-католиков Тавриды, — в особенности европейцев; здесь вы встретите коммерсантов всех наций и городов, которые ведут сношения с большими городами Европы. Потому и корабли различных государств непрерывно посещают гавань, доставляя европейские то-

сказка пестрота одесского населения, сколько всеобщая гармония в этом демографическом конгломерате. Действительно, в городе, на незначительном удалении друг от друга выселяются православные, католические, лютеранские, реформатские, англиканские храмы, синагоги, караимская кенаса, магометанская молельня и т. д. Идут по улице коммерсанты, ремесленники, преподаватели Ришельевского лицея: один заходит в церковь, другой — в костел, третий — в кирху, а по окончании службы они вновь собираются, чтобы приступить к совместным занятиям. Посетивший в 1812 г. Одессу Аугуст Лагард восторгается тем, что представления в местном театре идут на русском, польском, итальянском, немецком языках. Ни один из многочисленных мемуаристов не упоминает о каких бы то ни было межнациональных конфликтах или недоразумениях.

«Облик улиц Одессы, — писал уже в начале 40-х гг. XIX ст. знаменитый Юзеф Игнаци Крашевский — «польский Вальтер Скотт», — открывает, так сказать (используя термин здесь весьма употребимый и касающийся всего), физиологию города. Здесь можно увидеть представителей всяких народов, начиная от турка до итальянца с длинными черными волосами, грека в пунцовой феске, караима, в татарском своем наряде проходящегося по улице, и до европейца... Тут видишь русского с длинной темной бородой и в сарафане долгоруковских времен... далее — грек албанского в белой юбке, гранатовой

убедительные свидетельства. Но давайте проиллюстрируем эту мысль еще простым перечислением некоторых представителей, скажем, одесского окружения Пушкина: Бларамберг, Бруннов, Гаюи, Зонтаг, Коллен, Ланжерон, Левшин, Лучич, Монтандон, Морали, Отон, Писаренко, Ризнич, Сикар, Собаньская, Стурдза, фон Том, Туманский, Хатчинсон, Херхеулидзе и т. д. Впечатляющий список, верно? Русские, украинцы, французы, итальянцы, швейцарцы, австрийцы, поляки, немцы, сербы, молдаване, грузины, англичане и даже один американец (Георг Зонтаг)! Это общество, — отмечала в 30-е гг. XIX ст. Адель Оммер де Гельль (не путать с Аделью — литературной мистификацией П. П. Вяземского), — состоит из такого количества разнородных элементов, что оно абсолютно лишено характерной физиономии: французы, немцы, русские, англичане, греки, итальянцы — все привносят в этот облик свои взгляды, привычки, языки, интересы, предрасудки.

Нет, у Одессы есть лицо. Из гетерогенных компонентов сформирована она единственный, только ей присущий облик. Это красочная мозаика, сплав, синтез того лучшего, что отдали ей многие поколения одесситов вне зависимости от национальной принадлежности (старая шутка: одессит — это национальность): Кацаев и Бабель, Багрицкий и Олеша, Глушко и Корлев, Рихтер и Ойстрах, Констанди и Эдуардс, тысячи и тысячи безвестных. И, конечно, Пушкин. И, конечно, Шевченко. И, конечно, Милькевич. И, конечно... Потому что они помнили об Одессе, а она всегда помнила их, потому что у них были здесь друзья и единомышленники, потому что они любили этот феноменально интернациональный южный город у моря, единственный на целом свете.

Олег ГУБАРЬ.

Даешь КВН «ОГУ-НГУ»!

Что происходит каждое лето в Одессе? Ах, боже мой, что происходит каждое лето в Одессе! В Черноморье приезжают гости — руководство лучших СТЭМОв и команд КВН страны, чтобы «покаянить о делах наших скорбных». Летом рекой свежайшее одесское пиво, гремят концерты, и составляются наполеоновские планы на следующие сезоны.

Этим летом командами КВН (чемпион 87-го года) и НГУ (чемпион 88-го года) решался очень важный вопрос: быть или не быть суперфиналу?

Как я уже отмечал, планы у нас — наполеоновские. К сожалению, в Центрального телевидения планы кутузовские. Правда, вопрос пока решен положительно.

Две сильнейшие команды — наша и новосибирская — встречаются в яростной схватке в феврале будущего года, probably выброшенном на берег киту со слоном. Что ж, как сказал экс-президент клуба «Гамильтониан»: «КВН — это наша, которую Масляковым не испортишь». Командам осталось договориться лишь о степени яростности: устраивать ли легкое КВН-шоу или Мамаево побоище.

Еще на слете муссирулась такая тема, как создание

Всесоюзного Клуба Веселых и Находчивых. Первый фестиваль команд КВН намечается провести в январе 1990 года в Днепропетровске. В прошлом — выработка Устава клуба, выборы президента (на должность которого, скажем по секрету, предлагается кандидатура Маслякова), масса концертов, и, конечно, сеансы.

К сожалению, этот фестиваль начисто убивает идею проведения Всесоюзных дней физика в Одессе — зимой нынешнего года, с теми же гостями и такой же программой.

Но не надо о грустном. Лучше я расскажу, кто приехал в этом году. Здесь были СТЭМы МФТИ, физфака МГУ, восьмое творческое объединение МИФИ, представители команд МГУ, ДГУ, команда (почти в полном составе) НГУ и Тбилисский Диссидентский Клуб.

Когда вместе встречаются столько творческих людей, неизбежно появляются новые шутки, идеи, четко обозначаются различные стили работы. Да и вообще... общение, ночные посиделки у костра с гитарой по кругу... «Хорошо!» — как сказали бы великий пролетарский поэт.

А. РЫБАЛКА.

Юбилейная выставка

К 195-летию со дня рождения Одессы отдел редких книг Научной библиотеки университета подготовил экспозицию редких и особо ценных изданий о прошлом нашего города. По сути, это источники для изучения истории Одессы с самого начала ее существования.

Наиболее интересны книги А. А. Скальковского «Хронологическое обозрение истории Новороссийского края», т. 1—2 (Одесса, 1836—1838) и «Первое тридцатилетие города Одессы. 1795—1825» (Одесса, 1837), В. К. Надлера «Одесса в первые эпохи ее существования» (Одесса, 1843), В. М. Чемериссона «Одесса в истории русских войн» (Одесса, 1904), книга А. Дерибаса «Старая

Одесса» (Одесса, 1913), сборник статей «Из прошлого Одессы» (Одесса, 1894), подготовленное к столетию города издание «Одесса. 1794—1894» (Одесса, 1894), справочная литература об Одессе и одесситах и многие другие книги, с которыми вы можете ознакомиться и прочесть их без предварительного заказа.

Выставка «Из прошлого Одессы» — постоянно действующая. Она иллюстрирована видами старой Одессы.

Всех, кто хочет глубже познакомиться с историей города в котором вы живете и учитесь, приглашаем на групповые экскурсии, которые проводятся ежедневно в аудитории № 27 с 12.00 до 17.00, кроме субботы и воскресенья.

СТУДКЛУБ-89

В студклубе ОГУ висит карта гастрольных маршрутов университетских творческих коллективов: Украина, Прибалтика, Москва, Ленинград, Тбилиси, Свердловск, Новосибирск, Варна, Сегед...

— Только что команда КВН одесского университета вернулась из Крыма — выступали там в течение месяца, — говорит Эдуард Аркадьевич Чечельницкий, директор студклуба. — Сейчас два наших коллектива готовятся к зарубежным поездкам. Хор украинской песни в конце сентября поедет в Болгарию. Предполагается также поездка университетской академической капеллы в финский город-побратим Оулу.

Мы успешно закончили прошлый учебный год — университет традиционно стал победителем областного творчества «Студенческая весна». Впервые за многие годы прошел турнир между факультетскими командами КВН. Победил биофак. Есть хорошие ребята, есть интерес к КВН — будем продолжать.

Популярны и наши самодеятельные коллективы. При том, что у нас уже сложились оправдывшие себя формы организации досуга студентов, студклуб хотел бы строить свою работу так, чтобы учитывать интересы и потребности ребят. Поэтому мы просим студентов, особенно первокурсников, заполнить нашу мини-анкету и передать ее в студклуб.

1. ЧЕМ БЫ ВЫ ХОТЕЛИ ЗАНИМАТЬСЯ В ТВОРЧЕСКОМ ПЛАНЕ?

2. ЧТО БЫ ВЫ ХОТЕЛИ УВИДЕТЬ И УСЛЫШАТЬ В УНИВЕРСИТЕТСКОМ КЛУБЕ?

3. КАКИЕ ФОРМЫ ОРГАНИЗАЦИИ МОЛОДЕЖНОГО ДОСУГА ВАС ПРИВЛЕКАЮТ?

Записала В. БЕЛОВА.

ДЗВОНІТЬ:

тел. 23-84-13.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.

ПИШІТЬ НАМ:

270057, Одеса-Центр вул.
Петра Великого, 2, держуні-
верситет, редакція газети «За
наукові кадри».

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкомов и комитета комсомола Одесского государственного университета им. Мечникова. (На украинском языке).

Друк. тип. «Чорноморська комуна» Одесського обкому КП України, пл. 50-річчя СРСР, 1. Тираж 1000 прим. Обсяг 0,5 аркуша формату газети «Правда». Зам. № 9723